

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

27 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Iurie Diaconu,
Judecători Liliana Catan, Ion Guzun, Iurie Bejenaru,
Maria Ghervas,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare împotriva sentinței Judecătoriei Căușeni din 09 februarie 2018 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2018, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, și de avocatul Anatolie Ceachir, în numele inculpatei

Balmuș Georgeta XXXXX, născută la
XX XXXXX XXXX în XXXXXX, XXXXXX, locuitoare
a XXXXXX, XXXXXX, cetățeană a R. Moldova, fără
antecedente penale.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 18.07.2016 – 09.02.2018,
instanța de apel: 14.03.2018 – 21.06.2018,
instanța de recurs: 13.08.2018 – 27.11.2018.

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Căușeni din 09 februarie 2018, Balmuș Georgeta a fost achitată pe episodul dobândirii ilicite de la Davudov Guseyn a 600.000 dolari SUA, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de inculpată și pe episodul sustragerii a 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei, din lipsa elementelor infracțiunii.

Balmuș Georgeta a fost condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, pe episodul dobândirii ilicite a 400.000 dolari SUA, la 8 ani și 2 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul antreprenorialului pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, pentru femei, începând din 09.02.2018.

De la inculpată s-a încasat în beneficiul părții vătămate Davudov G. prejudiciul moral în mărime de 100.000 lei, iar acțiunea civilă cu privire la încasarea sumei de 756.000 lei a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Acțiunea civilă cu privire la transmiterea în proprietate lui Davudov G. a terenurilor agricole indicate în actul de învinuire, a fost lăsată fără examinare, urmând să fie soluționată în ordinea procedurii civile.

2. Instanța a constatat că inculpata Balmuș G., urmărind scopul însușirii bunurilor altei persoane, în prealabil, împreună cu alte persoane, a comis complicitate la dobândirea bunurilor prin escrocherie și abuz de încredere în proporții deosebit de mari. Astfel, a fost inventat un plan de dobândire ilicită a bunurilor altei persoane, abuzând de încrederea lui Davudov G. - cetățean al Uzbekistanului, în perioada lunilor august 2012 - martie 2013, sub pretextul procurării terenurilor agricole în extravilanul XXXXXX, XXXXXX pentru dezvoltarea unei afaceri în domeniul agriculturii, terenuri agricole care urmau să fie înregistrate după SRL "Alieva Balmuș", a cărei asociați erau Davudov G. - 40%, soția acestuia Aliyeva M. - 40% și Balmuș Petru - 20%, l-au înșelat pe Davudov G., dobândind ilicit bani în sumă de 400.000 dolari SUA, care conform cursului oficial stabilit de BNM pentru perioada menționată, constituiau 4.960.000 lei, după ce la 18.09.2012 și 21.03.2013 au procurat de la Cerbu V. următoarele terenuri cu nr. cadastrale: XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,1296 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 0,1001 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 0,8901 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2318 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2287 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,0027 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 0,2259 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 1,7034 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 0,1377 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,092 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2264 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 1,1306 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 2,0958 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2264 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 2,1545 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 1,0718 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 0,4123 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2264 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2264 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 2,8142 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2264 ha; XXXXXXXX, cu suprafața de 3,2297 ha – cu destinație agricolă, situate în XXXXXX, XXXXXX. Terenurile agricole procurate au fost înscrise cu dreptul de proprietate pe numele soțului său Balmuș Piotr.

Tot ea, *a fost pusă sub învinuire* că, în continuitatea acțiunilor sale criminale, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Davudov G., după procurarea loturilor de teren agricol în XXXXXX, XXXXXX și înregistrarea contractului de vânzare-cumpărare pe numele soțului său Balmuș Piotr, feciorul său Balmuș Petru îl înșela în continuare pe Davudov G. că terenul

agricol a fost înregistrat după SRL "Alieva Balmuș", în perioada septembrie 2012 - aprilie 2014, îi solicita în continuare bani pentru investirea în terenurile agricole. Sub acest pretext, prin înșelăciune Balmuș Petru a mai dobândit ilegal de la Davudov G. bani în sumă de 600.000 dolari SUA, care conform cursului oficial stabilit de BNM pentru perioada menționată, constituiau 7.440.000 lei.

Tot ea, **a mai fost pusă sub învinuire** pentru faptul că, în urma unei înțelegeri prealabile și împreună cu feciorul său Balmuș Petru, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Davudov G., pe parcursul lunii martie 2014, înșelându-l pe Musteață Vladimir, conducătorul MT "Agroprim" din XXXXXX, XXXXX, că grâul depozitat pe teritoriul întreprinderii menționate le aparține, prin abuz de încredere au sustras 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei.

Balmuș G., **în perioada de timp cuprinsă între anii 2012-2014, prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit ilegal de la Davudov Guseyn bani în sumă totală de 13.156.000 lei**, ce constituie proporții deosebit de mari.

Instanța a reținut că inculpata nu a recunoscut vina.

Totodată, probele administrate dovedesc parțial vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunilor incriminate.

Or, acuzarea nu a prezentat probe pertinente și concludente ce ar dovedi că inculpata a dobândit ilicit de la partea vătămată suma de 600.000 dolari SUA, care conform cursului oficial al BNM pentru perioada menționată în învinuire, constituiau 7.440.000 lei.

Prin urmare, ea urmează a fi achitată pe acest episod, din motivul că fapta n-a fost săvârșită de inculpată.

Pe lângă aceasta, nu a fost dovedită prin probe pertinente și concludente, cantitatea de grâu care a fost recoltată și depozitată la depozitul întreprinderii „Agroprim” din XXXXXX, XXXXXX, lipsind actele de evidență care ar indica cine, când și cât grâu a ridicat de la depozit și cât a rămas. A mai fost constatat că în depozit se afla grâu încolțit și nu a fost cântărit, iar 4-5 mașini de grâu au fost vândute de conducătorul întreprinderii Musteață V. pentru a achita amenda fiscală aplicată de Inspectoratul Fiscal pentru depozitarea grâului, fără facturi fiscale.

Deci, inculpata urmează a fi achitată și pe episodul de sustragere a 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei, din motivul **lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii**.

În același timp, vinovăția inculpatei în dobândirea ilicită prin escrocherie a 400.000 dolari SUA, bani cu care au fost procurate terenurile agricole din XXXXXX, XXXXXX a fost dovedită integral. Or, au fost prezentate probe care demonstrează că inculpata, împreună cu alte persoane, a inventat un plan bine determinat pentru a deposeda partea vătămată de suma de bani destinată pentru procurarea terenurilor agricole din XXXXXX, XXXXXX, care au fost înregistrate pe numele soțului ei. În urma înregistrării terenurilor agricole pe numele lui Balmuș Piotr, a dobândit ilicit aceste bunuri și inculpata, averea fiind comună, în devălmășie a soților.

A fost stabilit că toți banii pentru procurarea terenurilor agricole au fost transferați de către partea vătămată, soția lui Aliyeva M. și alte persoane împuternicite de partea vătămată pe contul vânzătorului terenurilor Cerbu V. și a soției acestuia, Gordeeva I. Asupra prețului terenurilor Davudov G., personal a

convenit, prin telefon, cu Cerbu V., care a confirmat acest fapt în ședința de judecată, fiind audiat în calitate de martor.

Intenția inculpatei de a deposeda partea vătămată de bani și terenurile agricole, care au fost procurate pe banii acestuia, a fost demonstrată și prin declarațiile martorilor Aliyeva M., Cojocari S., Colesnicenco M. și Mironov S., care au indicat că inculpata împreună cu fiul ei voiau să înstrăineze terenurile unei terțe persoane.

Mai mult, declarațiile martorilor Balmuș Piotr, soțul inculpatei, și ale lui Vutcarău V., cunoscutul acesteia, că inculpata n-a avut intenția de a vinde terenurile agricole, sunt irelevante or, aceștia erau cointeresați de a depune declarații în favoarea inculpatei, depozițiile lor fiind combătute prin cele ale martorilor Colesnicenco M. și Mironov S., care au indicat că nu l-au văzut niciodată pe Vutcarău V.

Astfel, probele administrate au demonstrat pe deplin vinovăția inculpatei în dobândirea ilicită de la partea vătămată a sumei de 400.000 dolari SUA, cu care au fost procurate terenurile agricole din XXXXXX, XXXXX, iar acțiunile acesteia urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, de către mai multe persoane, în proporții deosebit de mari.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal.

3. Procurorul în Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Lilian Bacalim, a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, pe toate capetele de acuzare, la 11 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita activități în domeniul antreprenorialului pe un termen de 5 ani, cu încasarea din contul inculpatei a costului grâului sustras – 756.000 lei și dispunerea trecerii în proprietatea părții civile și părții vătămate Davudov G. a terenurilor agricole procurate în baza contractelor de vânzare-cumpărare din 18.09.2012 și 21.03.2013 de la Cerbu V., cu destinație agricolă, situate în XXXXXX, XXXXXX.

Apelantul a invocat că vinovăția inculpatei a fost dovedită integral prin probe administrate.

3.1. A declarat apel și avocatul Anatolie Ceachir, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată, pe episodul dobândirii ilicite a sumei de 400.000 dolari SUA pe motivul lipsei faptei infracțiunii și lipsei componentei de infracțiune în acțiunile acesteia, cât și casată încheierea din 19 ianuarie 2017 privind respingerea cererii de strămutare a cauzei penale

Apelantul a indicat că inculpata a declarat că vina nu o recunoaște, nu a comis nici o infracțiune și nu a avut nicio înțelegere cu partea vătămată referitor la activitate, gestiune sau careva sume de bani nu a primit, iar acuzarea nu a prezentat niciun argument împotriva poziției apărării, lăsând-o necombătută.

Mai mult, apărarea a prezentat numeroase probe, înscrisuri și acte care confirmă nevinovăția inculpatei, iar instanța de fond nici nu s-a expus referitor la admiterea, respingerea sau analiza prin prisma coroborării cu celelalte probe.

Totodată, prevederile art. 40 Cod de procedură penală stipulează că cauza penală se judecă de instanța în raza teritorială a căreia a fost săvârșită infracțiunea. Or, contractele de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole au fost semnate și autentificate la notarul din mun. Chișinău, unde au fost transmiși banii pentru terenurile, fiind înregistrat și dreptul de proprietate al cumpărătorul Balmuș P. asupra bunurilor, cauza urmând să fie examinată de către Judecătoria Chișinău. Însă, cererea de strămutare a cauzei înaintată de apărare a fost respinsă de instanța de fond.

Instanța de fond a dat o motivare formală și abstractă concluziei privind vinovăția inculpatei, limitându-se la fraze generale, aproximative și incorecte, nefiind argumentate probele prezentate, atât de acuzare cât și de apărare, din punct de vedere al admisibilității și coroborării lor, prin prisma prevederilor art. 100, 101 Cod de procedură penală.

Pe lângă aceasta, apărarea a prezentat probe care combat concluzia instanței că toți banii pentru procurarea terenurilor agricole au fost transferați de către partea vătămată Davudov G. pe contul vânzătorului Cerbu V. și a soției lui Gordeeva I., fiind confirmat că transferurile bancare din diferite țări, inclusiv Emiratele Arabe, nu sunt relevante timpului semnării contractelor de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole la 18.09.2012 și 21.03.2013, fiind efectuate în altă perioadă de timp și cu alte destinații concrete, mai mult, aceste transferuri nu sunt de la partea vătămată Davudov Guseyn, dar de la alte persoane.

Instanța de fond nu a întreprins măsuri pentru a verifica existența acestor transferuri, scopul lor, cine este proprietarul banilor și dacă era cineva împuternicit să gestioneze aceste sume și, în lipsa unor probe confirmative, din propria inițiativă, interpretează că posibil banii au fost a lui Davudov G.

Or, în sentința adoptată instanța a transcris cele indicate în rechizitoriu inclusiv erorile de fapt și de drept, nefiind întreprinse măsuri active de a stabili adevărul, fiind inventate argumente eronate.

La fel, instanța eronat invocă suma de 400.000 dolari SUA, pe care a copiat-o din rechizitoriu fără a analiza declarațiile părții vătămate Davudov G., date la urmărirea penală și în instanța de fond care sunt în contradicție or, acesta declară că *în total el i-a achitat lui Cerbu V. 232.900 euro pentru procurarea terenurilor, că personal inculpatei niciodată nu i-a transmis nici o sumă de bani.., ...privitor la afacere a discutat doar cu Balmuș P. și banii i-a transmis prin diferite metode lui ultimului, iar o parte de bani el personal i-a gestionat pentru procurarea tehnicii și a altor bunuri legate de prelucrarea terenurilor agricole.* Totodată, în acțiunea civilă înaintată, partea vătămată indică suma de 232.900 euro, ce constituie prețul pentru achitarea terenurilor agricole, iar prin cererea civilă de concretizare partea vătămată renunță la această sumă și solicită doar încasarea sumei de 756.000 lei, prețul grâului sustras, în volum de 270 tone, de la depozit.

Or, instanța de fond, încălcând principiile de bază ale procesului penal, a depășit învinuirea adusă și în mod subiectiv a invocat argumente inventate, nesuținute nici de partea vătămată, care indică o altă sumă ce ține de procurarea terenurilor, fiind obligată să motiveze în soluția sa prin probe pertinente, utile, și veridice suma de 400.000 dolari SUA sau suma de 232.900 euro. Mai mult, nici una din sumele date nu este echivalentă sumei indicate în contractele de vânzare-

cumpărare a terenurilor de 1.400.000 lei, deoarece acuzarea adusă de către instanță în sentință este una foarte gravă și contrară prevederilor art. 281, 296 Cod de procedură penală, nefiind respectate cerințele legale, iar acuzarea abstractă, aproximativă și neconcretă se interpretează doar în favoarea inculpatei.

Astfel, instanța fără o analiză obiectivă, multilaterală a circumstanțelor de fapt, fără a înlătura contradicțiile esențiale dintre declarațiile părților și celelalte probe, constată că este dovedită pe deplin vinovăția inculpatei în sustragerea sumei de 400.000 dolari SUA, sumă ce nu a fost confirmată prin probe, partea vătămată declarând că în total a cheltuit un 1.000.000 de dolari, în contractele de vânzare-cumpărare suma este 1.400.000 lei, iar în sentință se indică suma de 400.000 dolari SUA.

Deci, nu este clar în ce mod, când, și sub ce formă, inculpata a însușit suma de 400.000 dolari, în sentință nefiind descrise circumstanțele de fapt importante și obligatorii, conform prevederilor art. 96 Cod de procedură penală.

Totodată, lipsesc probe ce ar dovedi că Davudov G. a fost proprietar al terenului, contractele de vânzare-cumpărare dintre Cerbu V. și Balmuş P. fiind legale și nu există vreo hotărâre de constatare a nulității acestor contracte, prin urmare se constată o eroare ce ține de statutul procesual de parte vătămată a lui Davudov G., fiind neîntemeiate și pretențiile care rezultă din acțiunea civilă.

Pe lângă aceasta, în acțiunile inculpatei lipsesc elementele infracțiunii imputate, și anume latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii. Iar acuzarea nu a demonstrat prin probe veridice, utile și pertinente, în coroborare între ele, modul de însușire a sumelor bănești de inculpată.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2018, apelurile au fost respinse, ca fiind nefondate.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept ce corespunde probelor administrate, acestea fiind apreciate corect și a încadrat just acțiunile inculpatei, pe episodul dobândirii ilicite a 400.000 dolari SUA, în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, ca escrocherie, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere, de către mai multe persoane, în proporții deosebit de mari.

Or, instanța de fond, în conformitate cu prevederile art. 27, 99-101 Cod de procedură penală, a cercetat sub toate aspectele probele administrate, verificându-le minuțios, le-a apreciat prin prisma pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, acestea fiind în coroborare între ele, a constatat ca fiind dovedită vinovăția inculpatei pe episodul dobândirii ilicite a 400.000 dolari SUA, ***aceasta urmând a fi achitată pe episodul dobândirii ilicite de la Davudov G. a sumei de 600.000 dolari SUA și pe episodul sustragerii a 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei, din lipsa elementelor infracțiunii.***

Argumentele acuzării invocate în acest sens sunt întemeiate pe presupuneri, și nicidecum nu demonstrează vina inculpatei în cele incriminate, în afara oricăror dubii.

Probele prezentate de acuzaare nu dovedesc cu certitudine că anume inculpata a urmărit scopul dobândirii ilicite a sumei în mărime de 600.000 dolari SUA de la partea vătămată, nefiind demonstrată vinovăția acesteia nici pe episodul sustragerii a 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei, dat fiind faptul că ***anume feciorul ei,***

Balmuș Petru, îl înșela în continuare pe Davudov G. și în perioada septembrie 2012 - aprilie 2014 **îi solicita în continuare bani** pentru investirea în terenurile agricole, **pretext sub care, prin înșelăciune Balmuș Petru a mai dobândit ilegal de la Davudov G. bani în sumă de 600.000 dolari SUA**, care conform cursului oficial stabilit de BNM pentru perioada menționată constituiau 7.440.000 lei.

Totodată, nu a fost constatat și demonstrat că inculpata, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor ce îi aparțin lui Davudov G., pe parcursul lunii martie 2014, înșelându-l pe Musteață V., conducătorul MT „Agroprim” din XXXXXX, XXXXXX precum că grâul depozitat pe teritoriul întreprinderii menționate îi aparține, prin abuz de încredere, a sustras 270 tone de grâu în valoare de 756.000 lei.

Or, împrejurările ce determină **necesitatea achitării inculpatei** de sub învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (5) Cod penal **se constată prin totalitatea de probe prezentate de acuzare și apărare**, apreciate cu respectarea prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, demonstrează că **faptele menționate nu au fost comise de inculpată**, totodată **din lipsa elementelor infracțiunii**, deoarece procurorul **nu a prezentat probe** verosimile care ar demonstra **că inculpata a participat la sustragerea a 270 tone de grâu și dobândirea prin abuz de încredere și înșelăciune a sumei de 600.000 dolari SUA de la partea vătămată**.

Prin urmare, **probele prezentate nu demonstrează vinovăția inculpatei** pe episodul dobândirii ilicite de la Davudov G. a sumei de 600.000 dolari SUA și pe episodul sustragerii a 270 tone de grâu în valoare de 756.000 lei, **în comiterea infracțiunii** prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Din **ansamblul de probe prezentate** de către acuzare, cercetate de instanța de fond și suplimentar în instanța de apel, **nu se constată cu certitudine vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii** prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe episodul dobândirii ilicite de la Davudov G. a sumei de 600.000 dolari SUA și pe episodul sustragerii a 270 tone de grâu în valoare de 756.000 lei, **deoarece faptele nu au fost comise de inculpată și din lipsa elementelor infracțiunii**.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a deciziei adoptate și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurenta a invocat că, deși inculpata nu a recunoscut faptele incriminate, vinovăția ei a fost dovedită prin probele administrate.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

5.1. A declarat recurs ordinar și avocatul Anatolie Ceachir, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie achitată total sau dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanța de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a indicat că sentința de condamnare a inculpatei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal și în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 100.000 lei

în beneficiul părții vătămate este ilegală, arbitrară, nemotivată și neîntemeiată, fiind afectată de vicii fundamentale și bazată pe erori grave de fapt și de drept.

Totodată, instanța de apel incorect a apreciat ca fiind legală și întemeiată, încheierea instanței de fond referitor la strămutarea cauzei penale după competență.

Iar, prin respingerea demersului apărării de audiere a martorului Șoiliță G., inculpatei i-a fost încălcat grav dreptul la apărare și la un proces contradictoriu.

Mai mult, instanța de apel nu s-a expus asupra afirmațiilor apărării referitor la învinuirea înaintată, care este una ilegală, aberantă și fără temeiuri juridice.

Or, inculpatei i-au fost încălcate drepturile procesuale, garantate de art. 6 din CEDO, acesteia fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil, dreptul la apărare, dreptul la un proces contradictoriu, accesul la piesele cauzei, nefiindu-i permis să prezinte probe, să conteste ordonanțele de pornire a urmăririi penale și alte acțiuni de urmărire penală.

Instanța de apel a invocat ca fiind dovedită pe deplin, în afara oricăror dubii rezonabile, vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, pe episodul dobândirii ilicite a sumei de 400.000 dolari SUA, cu care au fost procurate terenurile agricole.

Însă, instanțele de fond și de apel, în mod abuziv și eronat au invocat argumente neprobate, inventate, care nu corespund realității și sunt combătute prin probele administrate.

Mai mult, declarațiile părții vătămate că a cheltuit aproximativ 1.000.000 dolari SUA sau euro nu au fost confirmate, nefiind prezentate probe în acest sens.

Pe lângă aceasta, se atestă contradicții în învinuirea înaintată atât lui Balmuș P., cât și inculpatei or, inculpata a cunoscut partea vătămată în toamna anului 2013, iar transferurile bancare au fost efectuate până la această perioadă și nu demonstrează faptele de *întocmire a unui plan, bine determinat*.

Totodată, numele inculpatei nu figurează în contractele de vânzare-cumpărare a terenurilor agricole, a contractelor de procurare a tehnicii și altor bunuri, precum și în actele de constituire și gestionare a SRL „Aliyeva Balmuș”. Aceasta nu a purtat discuții și nu a avut careva obligații față de partea vătămată, iar ultimul a confirmat că nu a discutat cu inculpata referitor la investiții sau afaceri precum și nu i-a transmis careva sume de bani.

Instanța de apel nu s-a expus nici asupra statutului lui Davudov G. ca parte vătămată or, conform art. 59 Cod de procedură penală, parte vătămată este considerată persoana fizică sau juridică căreia i s-a cauzat prin infracțiune un prejudiciu moral, fizic sau material, recunoscută în această calitate, conform legii, cu acordul victimei.

Astfel, lipsesc probe ce ar dovedi că Davudov G. a fost proprietar al terenului, contractele de vânzare-cumpărare dintre Cerbu V. și Balmuș P. fiind legale și nu există vreo hotărâre de constatare a nulității acestor contracte.

Instanța de apel a omis și faptul că la momentul semnării contractelor, banii au fost transmiși integral, în numerar, suma a fost reală și careva obiecții sau pretenții părțile nu au avut, fapt confirmat de către Cerbu V. și Balmuș P. Careva transferuri ce ține de procurarea terenurilor nu au fost confirmate de vânzătorul Cerbu V. Rezultă că Davudov G. nu are statut de parte vătămată, nefiind prezentate

careva probe de confirmare a proprietății acestuia asupra terenurilor. Deci, nu s-a dovedit că careva bunuri ale părții vătămate au fost sustrate de către inculpată. Le fel, nu pot să rezulte careva pretenții din acțiunea civilă or, aceasta lipsește și nici nu a fost înaintată nici la urmărirea penală și nici în cadrul cercetării judecătorești conform prevederilor procesuale prevăzute de art. 61, 219-225 Cod de procedură penală, deoarece nu au fost prezentate probe ce ar dovedi dreptul de proprietate asupra bunurilor pretinse - terenurile agricole și grâul recoltat și depozitat.

Fiind stabilit că majoritatea transferurilor banilor pe numele lui Balmuș P., Cerbu V., Gordeeva I. au fost efectuate de persoane străine și nu de partea vătămată, ultimul urmează să probeze dreptul de proprietate asupra sumei de aproximativ 1.000.000 dolari.

Or, instanțele de fond și de apel urmau să țină cont că partea vătămată Davudov G. se folosește de toate bunurile (livadă, roadă, terenurile agricole, tehnica etc...), fapt ce exclude însușirea bunurilor de către inculpată or, acuzarea adusă conform art. 190 Cod penal, presupune însușirea bunurilor, iar în lipsa însușirii se exclude latura obiectivă a infracțiunii încriminate.

Pe lângă aceasta, în acțiunile inculpatei lipsesc elementele infracțiunii imputate, și anume latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii. Iar acuzarea nu a demonstrat prin probe veridice, utile și pertinente, în coroborare între ele, modul de însușire a sumelor bănești de inculpată.

Astfel, instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în apelul apărării, indicând în fraze generale că este nefondat. Contrar prevederilor art. 100, 101 Cod de procedură penală, nu a verificat probele sub toate aspectele, complet și obiectiv. Totodată, nu a fost asigurat accesul părților în egală măsură la verificarea probelor, nu a fost respectat principiul nemijlocirii, oralității și contradictorialității judecării cauzei, nefiind soluționat în mod legal fondul cauzei.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 16) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție

5.2. La 08 noiembrie 2018, avocatul Anatolie Ceachir a declarat recurs ordinar *de concretizare*, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpata să fie achitată sau dispunerea rejudecării cauzei în instanța *de fond*.

Recurentul a invocat că în învinuirea adusă inculpatei, precum și condamnarea ei în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, în redacția până la 17.08.2018, latura obiectivă a infracțiunii incriminate diferă complet de norma art. 190 alin. (5) Cod penal, după 17.08.2018, ce necesită o reexaminare în vederea concretizării, modificării sau înlăturării acuzării aduse.

6. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul ordinar al procurorului și avocatului Anatolie Ceachir din 08 august 2018 urmează a fi admise, iar recursul ordinar *de concretizare* al avocatului Anatolie Ceachir din 08 noiembrie 2018 urmează a fi respins, ca fiind inadmisibil, din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect și cu referire la recursul *de concretizare* declarat de avocatul Anatolie Ceachir (*pct. 5.2. din decizie*), se atestă că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 21 iunie 2018, în prezența inculpatul și avocatului, comunicând că decizia motivată va fi pronunțată la 16 iulie 2018, fapt realizat la această dată și consemnat în procesul-verbal, în prezența avocatului, care, potrivit recipisei anexate la materialele cauzei, a primit copia deciziei motivate în aceeași zi (*vol. IV, f.d. 154,, 202*).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 16 iulie 2018, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 16 august 2018.

Totodată, recursul ordinar vizat a fost depus și înregistrat, potrivit ștampilei, la Curtea Supremă de Justiție pe 08 noiembrie 2018, adică este declarat peste termenul prevăzut de lege (*pct. 5.2. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală nu prevede repunerea în termen a recursului, nici o altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de recurs este stabilită prin lege. Acest termen nu poate fi prelungit sau scurtat de instanța de judecată. El este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța îl respinge ca inadmisibil, dacă este declarat peste termen.

Astfel, odată ce recursul ordinar *de concretizare* al avocatului Anatolie Ceachir este declarat peste termen, el urmează a fi respins ca inadmisibil.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanțele de fond și de apel au comis următoarele erori de drept.

În al treilea rând, potrivit art. 384 alin. (3) Cod de procedură penală, sentința instanței de judecată trebuie să fie legală, întemeiată și motivată. Conform art. 101 alin. (1) și (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. În corespundere cu art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2), alin. (3) pct. 2), alin. (4) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată. Partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului și motivele pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării. Nu se admite introducerea în sentința de achitare a unor formulări ce ar pune la îndoială nevinovăția celui achitat.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3., 39., 41.*).

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului sentinței (*pct. 2. din decizie*), instanța de fond:

a) a constatat în descriptiv că inculpata a dobândit ilicit de la Davudov G. 400.000 dolari, echivalenți cu 4.960.000 lei, apoi că ea a fost pusă sub învinuire că a mai dobândit ilegal de la acesta 600.000 dolari, echivalenți cu 7.440.000 lei, și a fost pusă sub învinuire că a sustras din depozitul MT „Agroprim” 270 tone de grâu în valoare de 756.000 lei, însă ulterior s-a contrazis, constatând că inculpata, în

perioada de timp cuprinsă între anii 2012-2014, prin înșelăciune și abuz de încredere a dobândit ilegal de la Davudov G. bani în sumă totală de 13.156.000 lei. Dat fiind că, această sumă include daunele cauzate în toate cele trei cazuri imputate inculpatei, rezultă că vinovăția ei pe toate capetele de acuzare este dovedită integral.

Totodată, în dispozitiv, în mod divergent, inculpata este condamnată doar pe un capăt de acuzare și achitată pe alte două episoade;

b) a trecut în revistă toate probele administrate pe caz, însă nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept indicate în rechizitoriu, nefiind clar care probe au fost puse la baza soluției de condamnare și care a celei de achitare, în situația în care toate probele administrate sunt invocate de procuror doar în sprijinul acuzării.

Mai mult, din cele indicate în descriptiv, adică că inculpata urmează a fi achitată și pe episodul de sustragere a 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei, din motivul *lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii*, rezultă că ea a comis fapta, doar că lipsesc unele elemente constitutive ale infracțiunii imputate. Însă, în descriptiv lipsește cu desăvârșire analiza și argumentarea instanței în aspectul vizat.

Astfel, prima instanță nu a judecat fondul cauzei în conformitate cu rigorile prevăzute de lege și a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea acesteia contrazicând dispozitivul sentinței adoptate.

În al patrulea rând, conform art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Potrivit cu art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. În corespundere cu art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în privința persoanei puse sub învinuire și numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la respingerea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Potrivit jurisprudenței naționale, chestiunile de fapt asupra cărora trebuie să se pronunțe instanța de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări, Chestiunile de drept pe care urmează să le soluționeze instanța de apel sunt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă normele de drept procesual și penal au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel*). Sentința nu trebuie să conțină formulări care demonstrează

sau pun la îndoială vinovăția altor persoane pentru săvârșirea infracțiunii (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 5.*).

Însă, instanța de apel, nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, conform descriptivului și dispozitivului deciziei atacate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a reacționat în modul prevăzut de lege asupra erorilor de drept comise de instanța de fond, nominalizate supra, repetându-le întocmai, nu a desființat sentința și nu a rejudecat cauza potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, menținând o sentință nemotivată și neîntemeiată legal;

b) doar a trecut în revistă probele administrate pe caz, însă nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele de fapt și de drept incriminate inculpatei în rechizitoriu, nefiind clar care probe au fost puse la baza soluției de condamnare și care a celei de achitare, în situația în care toate probele administrate sunt invocate de procuror doar în sprijinul acuzării.

Mai mult, aprecierile sumare și confuze din descriptiv că: **„necesitatea achitării inculpatei se constată prin totalitatea de probe prezentate de acuzare și apărare..., din ansamblul de probe prezentate de către acuzare, nu se constată cu certitudine vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii”**, nu corespund criteriilor de drept privind aprecierea probelor și circumstanțelor cauzei prescrise în art. 101 Cod de procedură penală;

c) a depășit limita învinuirii formulate în rechizitoriu inculpatei, or, indicând că: **„anume feciorul ei, Balmuș Petru, îl înșela în continuare pe Davudov G. și în perioada septembrie 2012 - aprilie 2014 îi solicita în continuare bani pentru investirea în terenurile agricole, pretext sub care, prin înșelăciune Balmuș Petru a mai dobândit ilegal de la Davudov G. bani în sumă de 600.000 dolari SUA”**, a constatat vinovăția altei persoane decât celei diferite judecării în cazul de pe rol;

d) în descriptiv a constatat neclar și divergent mai multe temeuri de achitare a inculpatei, cum ar fi: **„aceasta urmând a fi achitată pe epizodul dobândirii ilicite de la Davudov G. a sumei de 600.000 dolari SUA și pe epizodul sustragerii a 270 tone de grâu, în valoare de 756.000 lei, din lipsa elementelor infracțiunii..., necesitatea achitării inculpatei se constată prin totalitatea de probe prezentate de acuzare și apărare..., faptele menționate nu au fost comise de inculpată, totodată din lipsa elementelor infracțiunii, deoarece procurorul nu a prezentat probe verosimile care ar demonstra că inculpata a participat la sustragerea a 270 tone de grâu și dobândirea prin abuz de încredere și înșelăciune a sumei de 600.000 dolari SUA de la partea vătămată..., probele prezentate nu demonstrează vinovăția inculpatei pe epizodul dobândirii ilicite de la Davudov G. a sumei de 600.000 dolari SUA și pe epizodul sustragerii a 270 tone de grâu în valoare de 756.000 lei, în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 al in. (5) Cod penal..., din ansamblul de probe prezentate de către acuzare, nu se constată cu certitudine vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, pe epizodul dobândirii ilicite de la Davudov G. a sumei de 600.000 dolari SUA și pe epizodul sustragerii a 270 tone de grâu în valoare de**

756.000 lei, deoarece faptele nu au fost comise de inculpată și din lipsa elementelor infracțiunii”.

Împrejurările expuse atestă în mod lucid că instanțele de fond și de apel nu au judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece au adoptat hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, și că recursurile ordinare sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor declarate, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

respinge ca inadmisibil recursul ordinar suplimentar din 08 noiembrie 2018, declarat de avocatul Anatolie Ceachir împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2018, în privința inculpatei Balmuș Georgeta XXXXXX.

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Natalia Andronic, și de avocatul Anatolie Ceachir pe 08 august 2018, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 21 iunie 2018, în privința inculpatei Balmuș Georgeta XXXXXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 20 decembrie 2018.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas